

Dvakrát sa nadýchnuť...

(malá spomienka)

Kde bolo, tam bolo, bolo a stále je - nie ďaleko od Bratislavy – malé mestečko a v ňom jedna malá Základná umelecká škola. Priplietla sa do môjho životného a profesionálneho osudu najprv cez jeho otvárajúce sa dvere; moja mladá manželka, pôvodom z Prešova, absolventka košického konzervatória, cestovala do nej denne starým ošarpaným osobákom, pretože ako začínajúca učiteľka klavíra si nemohla nájsť miesto priamo v Bratislave. A v Bratislave som bol ja, jej čerstvý manžel a práve som dokončoval aspirantúru skladby na VŠMU. Chceli sme byť spolu a žiť normálny rodinný život. Aj sme ho vlastne žili, len času na seba navzájom sme mali naozaj málo... A tak to išlo jeden a pol školského roka. Starý, ošarpaný osobák manželku verne vozil do toho malého mestečka, v ktorom fungovala tá malá Základná umelecká škola, aj počas tehotenstva, keď čakala naše prvé dieťa. Rok bola potom s naším prvorodeným synom doma na materskej. Niekoľko dní po jeho 1. narodeninách sme sa zobudili do augustového bratislavského rána, plného ruských tankov...

Náš život sa postupne, ale rýchlo zmenil. Dobrodružnú epizódu s ošarpaným osobákom a malou ZUŠ v malom meste neďaleko Bratislavy odviaľ vietor neľahkého života ako suchý list z chorého stromu. Odviaľ aj všeličo iné – napríklad moju aspirantúru, ale aj pedagogickú kariéru na VŠMU. Zavial ich, podobne ako moje partitúry, sivý sneh zabudnutia a perfídnych zákazov...

Nie všetko však bolo márne – manželka sa ako učiteľka klavíra uchytila v Bratislave; po prvom nepodarenom pokuse nakoniec pevne a na svoj úžitok i úžitok niekoľkých generácií detí zakotvila na výbornej ZUŠ, na ktorú už nemusela cestovať dve hodiny jedným smerom starým, ošarpaným osobákom, ale iba trištvrtehodinu ošarpanými autobusmi a električkami. Dodnes na nej učí a je spokojná...

Lenže dvere osudu sa smerom do onoho malého mestečka, do ktorého na ZUŠ cestovala manželka s dieťaťom v brušku takmer až do pôrodu, otvorili ešte raz... Pred pár rokmi (tuším pred tromi) mi tamojšia pani učiteľka spevu priniesla ako frekventantka kurzu na záverečnú prezentáciu Kontinuálneho vzdelávania krásnu, kultovnú báseň pre deti „Ranená breza“ od Márie Rázusovej-Martákovej – vraj by ju rada spracovala pre deti a s deťmi ako scénický pedagogický projekt...

Báseň, ktorú som miloval od detstva a vyplakal na jej riadky veľa detských slz, ma natoľko omámila, že som ju milej pani učiteľke priam vyrval z ruky a urobil ten scénický projekt sám – ako takmer hodinovú spevohru „Legenda o Breze“...

Nemám v úmysle teraz o nej písať – však ju ešte nikto ani nepočul, ani nevidel... Malá ZUŠ v malom mestečku nie ďaleko od Bratislavy ju odo mňa dostala do daru... Tak sa dvierka môjho osudu skladateľa a človeka znova pootvorili smerom, ktorým dakedy cestovala moja mladučká manželka v ošarpanom osobáku s dieťaťom v brušku...

A odvtedy, čo som ju uprostred snehovej fujavice predstavil učiteľskému zboru tejto ZUŠ-ky – čakám. Čakám na uvedenie svojej „Legendy o Breze“ už dva roky... Napriek snahe niekoľkých milých a pre vec zapálených tamojších pedagógov sa realizáciu diela nepodarilo dotiahnuť. Všeličo si už tamojšie deti i starší žiaci zahráli a zaspievali; „Ranená Breza“ už stojí ako hlavná rekvizita v kúte ktorejosi z tried...

Zádrhele nastali pri prevode hudobného celku na javisko – vynorila sa, ako zákonite pri podobných mojich pokusoch o hudobno-výchovné divadlo na ZUŠ v rôznych slovenských mestách a mestečkách, nevyhnutnosť spolupráce učiteľov rôznych odborov – k hudobníkom mali pribudnúť deti z tanečného odboru a z LDO.

A to je ťažký oriešok – na malú ZUŠ v malom mestečku je predbežne pritvrďý.

No nedávno som od jej pána riaditeľa dostal krásny, múdry až dojímavý list...

Líči v ňom úprimne všetky ťažkosti, s ktorými sa jeho škola pri mojom diele stretla a vpodstate na neurčito odkladá jeho realizáciu, pričom sa veľmi korektne ospravedľuje.

Rád by som všetkým, aj sám sebe, zacitoval, priklincoval záverečné slová z tohto listu – mohli a mali by sa stať mottom pre všetkých, pre nás všetkých, ktorí možno niekedy mávame pocit, že sa veci nedaria, že naša práca nikam nevedie, že nemá zmysel:

Vážený pán profesor! Dvakrát sa nadychujem a pahrebu z „Brezy“ zatiaľ nechávam tlieť. Zámerne ju nebudem momentálne rozduchávať, pretože niektoré veci môžu ešte vyzrieť...

Nie všetky ohne hneď horia veľkým a jasným plameňom. Niekedy však stačí poctivo strážiť „pahrebu“, aby veci v nás i okolo nás mohli dozrieť... Vďaka za úprimnosť a pedagogickú i ľudskú poctivosť, vážený pán riaditeľ!

Tie pomyselné dvere môjho osudu zostali smerom k Vašej ZUŠ stále pootvorené...

Váš Juraj Hatrík

Bratislava, 19. februára 2015 (v deň 107. výročia narodenia môjho otca)